

صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان رشته امور باغی

ضرورت و اهمیت تربیت نیروی انسانی (هنرآموزان امور باغی)

شاخه‌های دیگری تقسیم می‌شوند. همه زیررشته‌ها به‌طور مستقیم با سلامت جسمی و روانی آحاد جامعه ارتباط نزدیک دارند.

مؤلفه‌های تولیدات کشاورزی و دام‌پروری کشورمان نشان می‌دهند که با وجود برخورداری بخش کشاورزی از توانایی‌های بالقوه بسیار، هنوز حد پایینی از توانمندی‌های موجود در آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای مثال، از هر مترمکعب آب مصرفی در بخش کشاورزی، حدود ۰/۵ کیلوگرم محصول به دست می‌آید. در صورتی که در برخی از کشورهای آسیایی این رقم بسیار بالاتر است و به حدود سه کیلوگرم به ازای هر مترمکعب آب مصرفی می‌رسد. در زمینه تولیدات دامی نیز هنوز با حد تولیدات جهانی فاصله زیادی داریم.

بدیهی است، دستیابی به این حد از عملکردها زمانی امکان‌پذیر است که کشاورزان ما از شیوه‌ها و فناوری‌های جدید آگاه باشند. برای نیل به این هدف، ابتدا باید زمینه آن را ایجاد کنیم که پشتیبان آن نیز ایجاد تفکر علمی برای یک نظام کارآمد کشاورزی است.

بر این اساس و با توجه به نقش اساسی هنرآموزان در تربیت نیروی کار ماهر، پرورش هنرآموزانی متعهد و توانمند که قادر باشند، با استفاده از فناوری‌های مدرن و بهره‌گیری از راهبردهای یاددهی - یادگیری، در هنرستان‌ها هنرجویانی متخصص و کارآمد در حوزه امورباغی تربیت کنند، از اولویت‌های مهم به‌شمار می‌رود.

در دهه‌های اخیر به منابع انسانی به‌عنوان عنصری هوشمند توجه شده است که با مهارت و خلاقیت خود می‌تواند نقش اساسی در سیستم ایفا کند. نیروی انسانی کارآمد سرمایه ارزشمند کشور به‌شمار می‌آید. برای تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص در رشته امور باغی، به منظور نیل به خودکفایی در تولید مواد اولیه غذایی و صنعتی، لازم است متخصصانی تربیت شوند که بتوانند با استفاده از دانش و تجربیات خود، تولید اقتصادی محصولات باغی را به‌طور علمی امکان‌پذیر سازند، برای تولید محصولات، از امکانات موجود در کشور حداکثر بهره را بگیرند، و در امور تحقیقات، آموزش و برنامه‌ریزی کشاورزی نیز خدمت کنند. توسعه کشاورزی نیازمند نیروی انسانی ماهر است. نیرویی که بتواند عملیات کشاورزی مربوط به محصولات باغی را براساس یافته‌های جدید علمی انجام دهد و بیشترین بازده و محصول را در بهره‌گیری از منابع به دست آورد. تأمین نیروی انسانی در این مقطع می‌تواند نقش سازنده‌ای را در توسعه کشاورزی ایفا کند.

ضرورت و اهمیت تربیت نیروی انسانی در رشته امورباغی به ماهیت رشته برمی‌گردد. رشته امور باغی زیررشته‌های پرورش گیاهان زینتی، پرورش درختان میوه، تولید قارچ خوراکی، طراحی فضای سبز، پرورش سبزی‌ها و تولید و آماده‌سازی گیاهان دارویی تقسیم می‌شود که هر یک از آن‌ها نیز به

تغییرات نظام جدید آموزشی

ملکات و فضائل اخلاقی و بینش سیاسی و اجتماعی در هنرجویان؛ تربیت یکپارچه عقلی - ایمانی - عملی و اخلاقی هنرجویان؛ ترویج و تقویت فرهنگ کار، تولید، نوآوری و کارآفرینی در کشور؛ تربیت نیروی انسانی متخصص، ماهر و کارآمد متناسب با نیازهای بازار کار (فعلی و آتی) در سطح‌های ابتدایی و میانی مهارت مبتنی بر چارچوب صلاحیت حرفه‌ای ملی و عدالت آموزشی؛ فراهم نمودن شرایط هدایت و راهنمایی شغلی - تحصیلی هنرجویان برای سطوح بالاتر صلاحیت حرفه‌ای از دلایل تغییر نظام جدید آموزشی می‌باشد.

تغییر سازنده در هر نظامی نشانه پویایی آن نظام آموزشی است و نظام‌های بسته هیچ‌گاه نتوانسته‌اند به مرحله شکوفایی و هدف‌های غایی خود دست یابند. برخی از دلیل‌های تغییر نظام آموزشی عبارت‌اند از: استفاده از فناوری‌های جدید؛ نگاه به پدیده‌های دیرتجدیدشونده؛ اهمیت دادن به محیط‌زیست؛ تغییر الگوهای کشت، بهره‌گیری از آب، خاک و انرژی خورشید (نور)؛ مبارزه با آلودگی‌های محیط، معرفی ارقام جدید، معرفی روش‌های نوین کاشت، آبیاری و برداشت محصول؛ فراوری محصولات بعد از برداشت؛ روزآمد کردن رشته‌های امور باغی، و همچنین: پرورش

جدول ۱. حرفه‌ها و شغل‌های رشته‌های امور باغی

کمک‌تکنسین امور باغی سطح L۲		کارگر ماهر امور باغی سطح L۱	
ردیف	عنوان شغل	ردیف	عنوان شغل
۱	متصدی پارک	۱	سیرکار
۲	نشاکار گل	۲	حشاش
۳	نهاد کار و گل کار	۳	کارگر ماهر مراقبت از گیاه
۴	پرورش‌دهنده درختان مثمر و غیرمثمر	۴	صیفی‌کار (خیار، گوجه‌فرنگی، بادمجان، در هوای آزاد و گلخانه‌ای)
۵	کارگر ماهر نگهداری پارک	۵	پرورش‌دهنده قارچ
۶	تولیدکننده و پرورش‌دهنده نهال	۶	نشاکار، به‌جز گل
۷	درخت‌کار	۷	کارگر کشاورزی
۸	قطعه‌کار چمن	۸	مراقب چمن
۹	نهاد کار	۹	کارگر ماهر آبیاری
۱۰	کارگر ماهر مزرعه قارچ	۱۰	سبزی‌کار
۱۱	کارگر ماهر نگهداری زمین	۱۱	پرورش‌دهنده سبزی و صیفی
۱۲	کارگر نهالستان و گلخانه	۱۲	پرورش‌دهنده گیاه دارویی
۱۳	پرورش‌دهنده گل	۱۳	کارگر مزرعه سبزی
۱۴	پیوندکار درخت	۱۴	کارگر ماهر مزرعه
۱۵	گل‌کار	۱۵	بسته‌بند قارچ تکمه‌ای
۱۶	کارگر ماهر فضای سبز	۱۶	پرورش‌دهنده گوجه‌فرنگی
۱۷	باغبان فضای سبز	۱۷	کارگر فضای سبز
۱۸	کشاورز کشت توأم	۱۸	پرورش‌دهنده قارچ تکمه‌ای
۱۹	هرس کن گل و بوته	۱۹	قارچ جمع‌کن
۲۰	پرورش‌دهنده نهال	۲۰	کارگر نگهدارنده فضای سبز
۲۱	باغ‌دار	۲۱	باغبان فضای سبز
۲۲	سم‌پاش کشاورزی	۲۲	کشت‌کار قارچ
۲۳	تولیدکننده چمن	۲۳	پرورش‌دهنده قارچ صدفی
۲۴	کارگر قرنطینه	۲۴	قلمه زن
۲۵	برداشت‌کننده میوه	۲۵	کارگر کشاورزی
۲۶	سرکارگر درجه‌بندی میوه	۲۶	کارگر ماهر مزرعه ارگانیک
۲۷	کارگر ماهر تاکستان	۲۷	هرس‌کن

ویژگی‌های شغل و شاغل

زیادی دارد. ویژگی‌های شاغلان در این سطح (L1) از حرفه عبارت‌اند از:

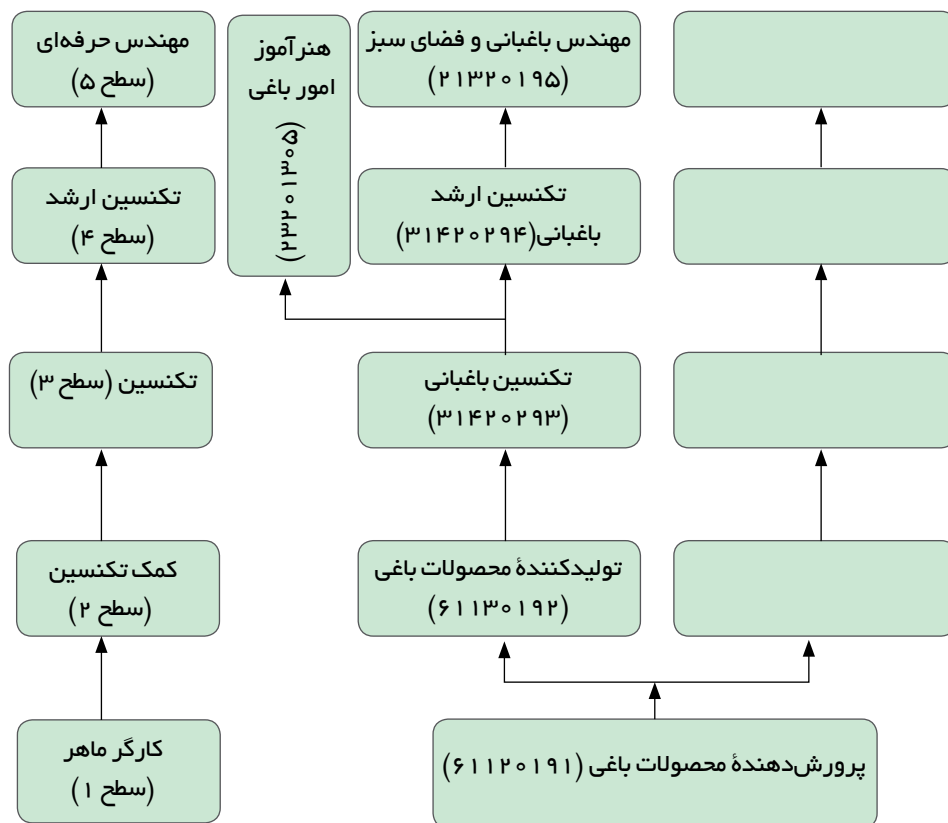
توانایی‌های جسمی: قدرت بدنی و سلامت جسمانی برای انجام فعالیت‌های عملی؛ سرعت عمل؛ مقاوم در برابر شرایط اقلیمی (سرما، گرما، باد و ...); کاربرد مفاهیم در عمل؛ تمایز؛ برآورد.

علاقه‌ها و گرایش‌ها: علاقه به کار روی زمین و فضای آزاد؛ علاقه به محیط‌زیست و حفاظت از آن؛ پرهیز از فرسایش منابع طبیعی؛ علاقه به کار گروهی و ایفای نقش در تیم؛ باورمندی به جایگاه و اهمیت کشاورزی و به آموزه‌های دینی و ملی؛ کنجکاوی در کشف روابط محیط و گیاه.

شغل‌هایی که زیرمجموعه حرفه پرورش‌دهندگان محصولات باغی (L1) قرار می‌گیرند، بیشتر شغل‌هایی هستند که با استفاده از تجهیزات و ماشین‌های کشاورزی ساده، تولید محصولات باغی و یا نگهداری از باغ را با استفاده از جدول استاندارد یا راهنمایی سرپرست انجام می‌دهند.

شایستگی‌های غیر فنی موردنیاز این شغل‌ها در این سطح از حرفه عبارت‌اند از: مسئولیت‌پذیری؛ مدیریت زمان؛ کاربرد فناوری؛ ارتباط مؤثر کار تیمی؛ مدیریت منابع؛ داشتن اخلاق، تفکر انتقادی؛ داشتن خلاقیت؛ کارآفرینی؛ اجتماعی بودن.

رعایت اصول ایمنی و بهداشت در بیشتر فعالیت‌های این حوزه بسیار ضروری است. استفاده از کلاه آفتاب‌گیر، ماسک و لباس مخصوص کار اهمیت

نمودار ۱. ساختار توسعه صلاحیت حرفه‌ای رشته امور باغی

جدول ۲. صلاحیت حرفه‌ای هنرآموزان رشته امور باغی شاخه فنی و حرفه‌ای در نظام جدید آموزشی

ساعت آموزش	شاخص‌های عملکردی شایستگی در آموزش و تربیت حرفه‌ای هنرآموزان	قلمرو شایستگی‌ها
۳۰۰ ساعت	۱. توانایی انتخاب و به‌کارگیری فناوری آموزشی ۲. توانایی تحلیل سبک‌های یادگیری ۳. توانایی مدیریت کلاس درس و کارگاه ۴. توانایی تحلیل و انتخاب روش‌های سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی ۵. توانایی تحلیل و به‌کارگیری روش‌های تدریس ۶. توانایی تحلیل ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان ۷. توانایی تحلیل فلسفه تعلیم و تربیت	شایستگی‌های عام پداگوژیک حرفه معلمی
۳۰۰ ساعت	۱. توانایی تحلیل نظام‌ها و مدل‌های آموزش فنی و حرفه‌ای ۲. توانایی اجرای نیازسنجی شغلی و حرفه‌ای ۳. توانایی برنامه‌ریزی درسی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۴. توانایی طراحی آموزشی وابسته به موقعیت ۵. توانایی تحلیل مبانی نظری آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۶. توانایی تحلیل آموزش مبتنی بر شایستگی ۷. توانایی تعیین سودمندی‌های آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ۸. توانایی تحلیل و کاربرد ارزشیابی مبتنی بر شایستگی ۹. توانایی کاربرد راهنمایی شغلی و حرفه‌ای در مسیر شایستگی	شایستگی‌های خاص پداگوژیک حرفه هنرآموزی
۶۰۰ ساعت	۱۰. توانایی آموزش و اجرای تلفیقی نوآوری و کارآفرینی ۱۱. توانایی آموزش اخلاق حرفه‌ای ۱۲. توانایی آموزش الزامات محیط کار ۱۳. توانایی آموزش مدیریت تولید ۱۴. توانایی آموزش کاربرد فناوری‌های نوین	شایستگی‌های فنی رشته امور باغی
۲۸۰۰ ساعت	۱. توانایی آموزش تولید و پرورش سبزی و صیفی (۴۰۰ ساعت آموزش) ۲. توانایی آموزش تولید و پرورش قارچ خوراکی (۴۰۰ ساعت آموزش) ۳. توانایی آموزش تولید و آماده‌سازی گیاهان دارویی (۴۰۰ ساعت آموزش) ۴. توانایی آموزش تولید و پرورش درختان میوه و زینتی (۴۰۰ ساعت آموزش) ۵. توانایی آموزش تولید و نگهداری گیاهان فضای سبز (۴۰۰ ساعت آموزش) ۶. توانایی آموزش تولید و پرورش گیاهان زینتی (۴۰۰ ساعت آموزش) ۷. توانایی آموزش دانش فنی امور باغی (۲۵۰ ساعت آموزش) ۸. توانایی آموزش تلفیقی شایستگی‌های غیر فنی در تربیت کارگر ماهر پرورش‌دهندگان محصولات باغی (۳۴ ساعت آموزش) ۹. توانایی آموزش تلفیقی شایستگی‌های غیر فنی در تربیت کمک تکنسین تولیدکنندگان محصولات باغی (۳۴ ساعت آموزش) ۱۰. کسب شایستگی تحلیل رابطه آب، خاک و گیاه با محوریت حفاظت از خاک و صرفه‌جویی در آب و کاشت بر اساس شرایط منطقه‌ای (۳۴ ساعت آموزش) ۱۱. کسب شایستگی تولید محصولات باکیفیت بر اساس منافع ملی و توازن صادرات و واردات (۳۴ ساعت آموزش)	شایستگی‌های فنی تکنسین*
۱۸۰۰ ساعت	- کسب صلاحیت تکنسین فناوری تولید محصولات باغی - کسب صلاحیت تکنسین فناوری گیاه پزشکی	

توضیحات:

- شایستگی‌ها به سه دسته عمومی، فنی و غیر فنی تقسیم می‌شوند.
 - از واژه «آموزش» به مفهوم کلی آن استفاده شده است. این واژه بر اساس سند تحول هم‌ارز واژه «تربیت» است.
 - ساعت آموزش و تربیت هنرآموزان برای کسب شایستگی‌ها و صلاحیت‌ها به صورت معادل و میانگین در نظر گرفته شده است.
 - ساعت‌های آموزش با توجه به تمام سطح‌های صلاحیت حرفه‌ای پیشنهاد شده‌اند.
 - واژه «پداگوژی» به معنی روش و عمل آموزش، به صورت انعطاف‌پذیر وابسته به موقعیت به کار رفته و دارای چهار رکن اصلی است:
۱. تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان؛
 ۲. تفاوت‌های محیط یادگیری به ویژه در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (کلاس، کارگاه، کارآموزی و عملیات میدانی)؛
 ۳. تفاوت در پیامدهای یادگیری (سنجش بر اساس شایستگی‌های دنیای کار)؛
 ۴. تفاوت در سازمان‌دهی یادگیری به دلیل محیط‌های متفاوت یادگیری در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای.
- «توانایی»، ظرفیت انجام کار است که در سنجش در برابر معیارهای عملکردی (استانداردهای) دنیای کار به شایستگی تبدیل می‌شود.
 - برای تأیید شایستگی‌های فنی به صورت جداگانه گواهی نامه صلاحیت صادر می‌شود.
 - * با توجه به شرایط ورود دانشجویان، زمان آموزش‌های شایستگی فنی متفاوت خواهد بود.

اسناد برنامه ریزی درسی رشته امور باغی

۱- تحلیل سیاست های کلی ۲- استاندارد شغلی حرفه ۳- استاندارد ارزشیابی حرفه ۴- استاندارد پیشین (پژوهشی) ۵- سند شورای منوبی ۶- اسامی برنامه درسی رشته ۷- استاندارد ارزشیابی و شرفنامه ۸- استاندارد ارزشیابی و شرفنامه ۹- استاندارد محتوا و تجهیزات ۱۰- سند برنامه عملیاتی اجرایی نظام بنیاد

- ۷- برنامه درسی رشته
- ۷/۱- برنامه درسی درسی دانش فنی پایه
- ۷/۲- برنامه درسی درسی کارگاه ۱- تولید و پرورش بزرگی و میوه‌خیزی
- ۷/۳- برنامه درسی درسی کارگاه ۲- تولید و عرضه قالی های سدنی و دکورای
- ۷/۴- برنامه درسی درسی کارگاه ۳- تولید و پرورش گیاهان دارویی
- ۷/۵- برنامه درسی درسی کارگاه ۴- تولید و پرورش درختان میوه و زینتی
- ۷/۶- برنامه درسی درسی کارگاه ۵- تولید و تکمیل گیاهان فضای بزرگ
- ۷/۷- برنامه درسی درسی کارگاه ۶- تولید و پرورش گیاهان زینتی
- ۷/۸- برنامه درسی درسی دانش فنی تخصصی
- ۷/۹- برنامه درسی درسی شغلی های غیر فنی الزامات میوه کار
- ۷/۱۰- برنامه درسی درسی شغلی های غیر فنی مدیریت تولید
- ۷/۱۱- برنامه درسی درسی شغلی های غیر فنی کارگاه نوآوری و کارآفرینی
- ۷/۱۲- برنامه درسی درسی شغلی های غیر فنی حقوق روزای

معرفی بسته آموزشی رشته امور باغی

جدول شماره ۳ - اجزای بسته آموزشی رشته امور باغی

ردیف	عنوان اجزای بسته آموزشی	اسناد برنامه درسی	کتاب درسی	راهنمای هنرآموز	فیلم و نرم افزار آموزشی هنرآموز	محتوای همراه هنرجو
۱	دانش فنی پایه	*	*			
۲	تولید و پرورش سبزی و صیفی	*	*	*	*	*
۳	تولید و پرورش قارچ خوراکی	*	*	*	*	*
۴	آب و خاک و گیاه	*	*	*	*	*
۵	تولید و آماده سازی گیاهان دارویی	*	*	*	*	*
۶	تولید و پرورش درختان میوه و زینتی	*	*	*	*	*
۷	تولید و نگهداری گیاهان فضای سبز	*	*	*	*	*
۸	تولید و پرورش گیاهان زینتی	*	*	*	*	*
۹	دانش فنی تخصصی	*	*	*	*	*
۱۰	الزامات محیط کار	*	*	*	*	*
۱۱	اخلاق حرفه‌ای	*	*	*	*	*
۱۲	کارگاه نوآوری و کارآفرینی	*	*	*	*	*
۱۳	مدیریت تولید	*	*	*	*	*
۱۴	ریاضی ۱	*	*	*	*	*
۱۵	ریاضی ۲	*	*	*	*	*
۱۶	زیست‌شناسی	*	*	*	*	*
۱۷	شیمی	*	*	*	*	*
۱۸	ویژه‌نامه‌های آموزش رشد فنی و حرفه‌ای و کار دانش					
۱۹	محتوای آموزشی رشته‌های تحصیلی - حرفه‌ای در سایت دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش					

منابع

۱. سند راهنمای برنامه درسی رشته امور باغی. (۱۳۹۲). دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش. شورای برنامه‌ریزی امور باغی.
۲. اسناد برنامه درسی درس‌های پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم رشته امور باغی. (۱۳۹۴). دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش. شورای برنامه‌ریزی امور باغی.
۳. سند استاندارد شایستگی و ارزشیابی حرفه گروه شغلی امور باغی. (۱۳۹۱). دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش. شورای برنامه‌ریزی امور باغی.